

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

Disquisitio VII. Quid authoritatis habeat Romanus Pontifex circa Beneficia
& Bona Ecclesiastica?

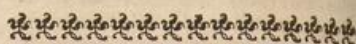
urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

secum affert auctoritatem ipsam, hominibus imperandi, & res ipsas pertractandi jure suo, alijs etiam dissentientibus.

93. Hinc ergo pro nono videamus, an huic doctrinae perspicuae, quam haecenus exposuimus, dissonent, an concinant S. Cypriani verba, quae sunt hujusmodi: *Loquitur Dominus ad Petrum: Aedificabo Ecclesiam meam, & portae inferorum non vincunt eam; & tibi dabo claves regni caelorum; & quae ligaveris super terram, erunt ligatae & in caelis; & quaecunque solveris super terram, erunt soluta & in caelis.* Et iterum eidem post suam Resurrectionem dicit: *Pasce oves meas.* Super illum unum aedificat Ecclesiam suam, & illi pascendas mandat oves suas. Et quamvis Apostolis omnibus post Resurrectionem suam parem potestatem tribuat, & dicat: *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos; accipite Spiritum Sanctum: si cui remiseritis peccata, remittentur illi; si cui tenueritis, tenebuntur;* tamen ut unitatem manifestaret, unam Cathedram constituit, & unitatis ejusdem originem ab uno incipientem sua auctoritate disposuit. Hoc erant utique & caeteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio praediti, & honoris, & potestatis; sed exordium ab unitate profectus. Primatus Petro datur, & una Christi Ecclesia, & Cathedra una monstratur. Et Pastores sunt omnes, sed unus grex ostenditur, qui ab Apostolis omnibus unanimi consensione pascuntur. Et infra: *Hanc Ecclesiam unitatem qui non tenet, tenere se fidem, credit? qui Ecclesiam renititur, & resistit, qui Cathedram Petri, super quam fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesia se esse, confidit?* Num forte per haec verba relinquatur dubitatio, an ex Cypriani sententia S. Petrus, ejusque Sedes summum in Ecclesia Dei principatum obineant? An se junctio ab ijs, qui in ea sedent, quae conjungi cum hujus communione? Quod si cui fortassis in mentem veniret, Cypriani sententiam esse, supremum Petri Principatum, imperijque unitatem in eam tantummodo praerogativa fuisse sita, quod Petrum Christus ante alios nominaverit, quodque ab unico ex rectoribus fuerit incepta numeratio, constituta nihilominus postea integra aequalitate, atque regendi libertate inter ipsos, eorumque successores; insipientem profectus differendi rationem ex sapientissimo illius egregij Doctoris ore depromeret: perinde quasi satis sit, ut unitas Principatus constituatur, multorumque gubernatio tollatur, si supremi Rectores atque Collegae post alium alius deinceps, & non omnes unica locutione nominentur.

94. Pro decimo & postremo concludere jam licet, S. Cyprianum aperte contradicere Suavi ac Elliesio. Etenim si a Cypriano docemur, unum esse Episcopatum, cujus parrem suam quicumque Episcopos obtinet in solidum, dum multos Episcopos aequiparat multis radijs, qui tandem unum solis lumen efficiunt, multisque ramis, qui eundem omnes vigorem trahunt ab eodem trunco, haec planè exempla Suavis doctrinam oppugnant. Unus est solis radijs num forte ad illu-

minandum transgreditur locum ab alio illuminatum? Unus ramus alterius frondes ac folia enutrit? Quid plura? Nonne disertis verbis mentem suam explicat Cyprianus? *Unus, inquit, est Caput, una origo, & una mater.* Haec est unitas, quam ille affirmat in Ecclesia, unitas Ordinis in singulis aequalis, & quae singuli redduntur idonei ad exercenda ubique locorum Episcopi ministeria: unitas Capituli, hoc est, Petri, ejusque Successorum, in qua Christus fundavit Ecclesiam, & cui perstant innixa omnes hujus Regiae columnae, non verò Dioceseon confusio.

DISQUISITIO VII.

Quid auctoritatis habeat Romanus Pontifex circa Beneficia & Bona Ecclesiastica

S. I.

NEQUE hanc disquisitionem absolute, sed sub respectu ac relatione ad Gallia Regnum hic tractare, est nobis animus, ideoque praemissa Divi Thomae hanc in rem sententiam, reliquam causae hujus discussionem ex unico Auctore tractatus de libertatibus Ecclesiae Gallicanae cit. lib. 6. cap. 10. ob lectoris oculos ponere intendimus. Doctor itaque Angelicus 2. 2. q. 100. art. 1. ad 7. docet, penes Summum Pontificem directionem esse bonorum Ecclesiasticorum, non autem dominium. *Quamvis enim, inquit, res Ecclesiae sint ejus (Summi Pontificis) ut principalis dispensatoris; non tamen sunt ejus, ut Domini, & possessoris.* Quem locum sic commentatus est Cardinalis Cajetanus; *Nota, quod, cum potestas Papae quoad res temporales Ecclesiae non sit potestas Domini, sed dispensatoris, consequens est, ut plenitudo potestatis Papalis circa bona Ecclesiae temporalia non exeat limites potestatis dispensativae, &c.* Et inferius; *Ex eodem quoque fundamento, scilicet quod Papa non est Dominus, sed dispensator, sequitur, quod de plenitudine potestatis non possit ad libitum dare bona Ecclesiae, nisi voluerit, aut consanguineis, &c. sed teneatur fideliter dispensare, ut recta ratio suadet, juxta illud: Hic jam quaeritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniat. Et rursus: Fidelis servus & prudens, quem constituit Dominus super familiam, ut det illis in tempore tritici mensuram, & non ad libitum, quantum volet.*

Quo praesupposito, praeterea Auctor à n. 6. ita disserit: longissimè, inquit, inter se distant bona sacra, & prophana, licet utrorumque solam dispensationem hominibus conceditam doceant sancti Patres. Ita in omnes usus non prohibitos expendi possunt, quantum est ex ipsorum conditione. Quod addo, quia ex hominis affectu in eo sapissimè peccatur: sacra verò nisi in operibus verè pijs, & sanctis insumere, nefas est. Hoc nomen ipsum manifestè significat; sanctum enim,

enim, aut sacrum idem est, quod ab omni usu profano semotum & cultui Divino mancipatum, sive immediatè, ut vasa sacra, quibus ad peragendam rem Divinam utimur, sive mediatè, ut decimæ, & alia, quibus templa sartatecta, & ornata conservantur, Altaris ministri aluntur, aliaque opera pia perficiuntur.

Licet autem Papa non sit absolutus bonorum omnium Ecclesiasticorum Dominus; tamen quæ rationes à jure naturali, & positivo, Divino & humano ductæ probant, eum, qui Altari servit, de Altari vivere debere, eadem etiam demonstrant, Romanum Pontificem, cum omnium Ecclesiarum sit Primas, cum teneatur, ut illarum Pastores officio fungantur, invigilare, delinquentes corrigere, atque, si peccatum exigat, plectere, illorum jura tueri, aliaque probi Patris, & Pastoris officia exhibere, posse de redditibus Ecclesiarum omnium ea capere, quibus ad congruam suam, Officialiumque sibi collaborantium sustentationem indiget.

Itaque, quamvis certa sint Ecclesiæ Romanæ, sicut & reliquis alijs, bona destinata; sitamen illa non sufficiant, licetibi, quæ deurrunt, ex alijs Ecclesijs conquirere. Ut enim multiplicem personam sustinet Pontifex, ita multiplices sumptus facit; & unius quidem Diæceseos necessitatibus providenti sufficienter fructus inde percipi; at non totum Christi gregem pascendi, atque regenti. Si ergo Reges consumptis dominij, ut vocant, redditibus, qui proprijs, & Regni expensis erant destinati, sine injuria possunt exigere subsidia, ad bella pro Regni tuitione, aut securitate suscipienda, vel sustinenda, aliaque gerenda negotia, publico bono utilia: quidni poterit Summus Pontifex, ijs, quæ à speciali Diœcesi percipit, ad ipsiusmet Diœceseos bonum expensis, ab omnibus alijs Ecclesijs, quibus prospicere tenetur, necessaria subsidia sibi assumere. Quarta potestas, inquit Cancellarius Parisiensis lib. de vita Spirit. anim. lect. 3. Naturaliter Papa conveniens habet, & requirit, ut tanquam superior & tutor, atque conservator honoretur, & juvetur ab omnibus.

Concilium Basileense, quod in id maximè incubuisse videtur, ut Summi Pontificis jura quam angustos posset, in fines arctaret, cum Annatarum usum abolendum decerneret, hoc tamen tēperamento Decretum lenivit; Pro oneribus autem, quæ ipsum (Romanum Pontificem) pro regimine universalis Ecclesiæ subire, oportet, proque sustentatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & aliorum necessariorum Officialium hoc sacrum Concilium, ante sui dissolutionem omnino debuit, & congruenter providebit. Quod si contingat, aliquam circa hoc provisionem non facere, per hoc eadem sancta Synodus, non intendit in aliquo modo præjudicare sanctæ Romanæ, & universalis Ecclesiæ. Datum Basileæ in Majori Ecclesiâ in Sessione publicâ, celebratâ anno Domini 1433. 30. Julij.

Itaque Clerus Gallicanus, qui tam alacriter, tamque liberaliter Regi suo, tum singulis annis certa rataque, tum quinto quo-

que anno nova & extraordinaria subsidia confert, quibus Regnum ab hæresi liberet, aut tueatur, iniquus esset, si Summo Pontifici, qui totius Ecclesiæ curam ex Divino mandato gerit, ea sine injuriâ denegari posse arbitraretur, quibus ad rectum, & felix totius Christianitatis regimen indiget. Quæ injustitia clariùs appareret, si Summo Pontifici non tam pro sua, suorumque sustentatione, quam pro totius Ecclesiæ adversus Infideles defensione auxilium postulanti non obtemperaretur.

Nec justa esset excusatio, si objicerentur nonnulli abusus, qui fortè olim in exigendis hujusmodi subsidijs irrepererunt, ut optimè notavit Joannes Gersonius, sex considerationes super statu Summi Pontificis & Dominorū sanctæ Ecclesiæ Cardinalium ponens. Statuit enim in duabus primis considerationibus dignitate, atque autoritate illius statûs; nec non jure capiendæ sustentationis, considerationem tertiam hanc addit; status prædictus non ideo perdit jura sibi convenientia, quæ posuit propositio duplex præcedens, si fortè fuerint abusus aliqui personales, olim, vel nunc inventi. Alioquin sic argueretur adversus omnem statum, nedum Ecclesiasticum, sed temporalem; quod dissipandus est, deferendus, & perdendus; quoniam in multis offendimus omnes. Gersonius tom. 1. col. 188.

S. II.

Quanta ex præactis fundamentis sic Summo Pontifici potestas in exigendis à Clero Gallicano pro Ecclesiæ universalis necessitatibus, præcipuè adversus infideles subsidia,

Ita pergit præcitatus Author cap. 11. Docet nos B. Paulus, & post illum unanimi consensu sancti Patres, ac Doctores Catholici, Ecclesiam corpus esse; ipsum (Christum) dedit Caput supra omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius, inquit Apostolus Ephes. 4. Adimpleo ea, quæ desunt passionum Christi in carne mea, pro corpore ejus, quod est Ecclesia. Col. 1. v. 14. Illius corporis membra sunt omnes fideles; Sicut enim corpus unum est, & membra corporis cum sint multa, unum tamen corpus sunt: ita & Christus. 1. Corinth. 12. v. 12. Vos autem estis corpus Christi, & membra de membro. ibid. v. 27.

Quæ autem sint membrorum inter se affectiones, & officia, explicat Apostolus 1. Corinth. 12. v. 25. & 26. his verbis; Id ipsum pro invicem sollicita sint membra. Et si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra: sive gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra. Quemadmodum igitur in corpore naturali sola membra rescissa, vel arida cæterorum dolore non afficiuntur; ita in mystico Ecclesiæ corpore, qui singularum Ecclesiarum infortunijs, ac persecutionibus non moventur, se viva mystici corporis Christi membra non esse, declarant.

Cæterum mutua illa membrorum sollicitudo non in solo consistit passionum communione, sed ulterius in præstandâ operâ & auxilio,

QUISITIO VII

S. I.

Vertical text in the left margin, partially obscured and difficult to read.

Vertical text on the right edge of the page, possibly a library or collection mark.

lio, ut imminens, aut jam vexans malum propulsetur. Læsa manu, accurrunt oculi, ut vulnus intueantur, pedes ad remedium properant, lingua illud postulat, altera manus admoveat, singula denique membra propria officia obeunt, ad unius partis offensæ solatium. Non ergo Christianæ charitatæ præcepto faciunt satis, qui afflictis condolent, nec opem ferunt. Cùm Christiani Ierosolymitani magnâ laborarent egestate, tanto cùm affectu illis cæteri succurrerunt, ut effusam illorû liberalitatē moderari ferè opus fuerit; *Quia secundùm virtutem & supra virtutē voluntarij fuerunt. 2. Cor. 8. v. 3. Itaq; modum hunc præscripsit Apostolus, non ut alijs sit remissio, vobis autem tribulatio; sed ex æqualitate. In præsentì tempore vestra abundantia illorum inopia sit suppletum, ut sit æqualitas. ibid. v. 13. & 14.*

11. Cùm Saladinus Babylonix Rex Saracenus terram sanctam infestaret, ac Hierosolymam cepisset, Philippus II. Rex Franciæ, Henricus II. Rex Angliæ, cùm antea inimici essent, Guillelmo Archiepiscopo Tyri prædicante, & Domino per gratiam, & per signum miraculosum cooperante, facti sunt amici, susceptaque de manu illius Archiepiscopi Cruce, statuerunt, ut omnes (exceptis illis, qui ipsam peregrinationem suscipiunt) ad impensas expeditionis decimam redderent, & mobilium suorum perolverent. Hoc autem, ut notant Rigordus in *vita Philippi*, & Rogerius de Hoveden in *vita Henrici*, factum est, consentientibus Episcopis, & Baronibus.

12. Porrò si fideles, etiam laici bonorum priorum partem in pium illud opus erogant, quanto æquius est, ut Ecclesiæ bona, quæ ideo sacra dicuntur, quòd Divinis usibus sint destinata, in rem ad Dei gloriam, & animarum salutem tantoperè conducentem impendantur? Si laici fratrum suorum calamitates tenentur sublevare, quanto magis Pastores, & in Christo parentes? Si etiam adhibita excommunicationis sententiâ, ut testatur Rogerius, & innuit Rigordus, renitentes laicos ad solvendam decimam de rebus & mobilibus profanis indictam adegerunt: nonne turpe esset, si ipsi de bonis sacris, quorum sunt tantùm dispensatores, opem in fidei, libertatis, ac vitæ periculo constitutis ultrò non offerrent?

13. Prævit illis nuper ipsorum Caput: quis enim obfessâ à Turcis Viennâ, toti ferè Ecclesiæ non metuebat exitium? Quis Othomanicæ potentix in Germaniam, Italiam, ac remotiores deinde Provincias irrupenti obstitisset, Christianis Principibus inter se concertantibus, nisi providentia Summi Pontificis in se ipsum avari, & in Ecclesiam liberalissimi, suis consilijs, vigilijs, ac curis assiduis, effusam thesauri sui largitionem adjunxisset, quo Principes, ad communem Christiani nominis hostem repellendû armatos, juvaret; ac cùm proprijs ipsum manibus pugnare non deceret, effusis pecunijs vince- ret? Magnum quid præstare sibi videbatur

Innocentius III. in Concilio Lateranensi triginta millia librarum ad expeditionem in terram sanctam offerens. Sed quàm exiguum donum, si conferatur cum magna illa vi auri & argenti, quam Innocentius XI. in Germaniam & Poloniam misit? An exemplum adeò insigne reliquorum Episcoporum, & inferioris Ordinis Clericorum animos ad deprecandos Christianorum Principum conatus non accedet? Cæteri Pontifices præceptis, atq; censuris egerunt: Innocentius XI. exemplo invitavit. Sed si qui præeunt non sequerentur, an de jubete, vel etiâ cogente justè conquererentur.

Spontanea, inquires, debet esse obligatio. Is sanè quidem modus pietati Christianæ congruentior est. Verùm posse, urgente necessitate, reluctantes, saltem Clericos cogi, docent plurimorum Decreta Conciliorum: solo præcepto usum est Lateranense quartum. At Lugdunense primum censuram adjecit; *Sed utque, se omnes ad hoc fideliter observandum per excommunicationis sententiam obligatos, ita quòd illi, qui super hoc fraudem scientes commiserint, sententiam excommunicationis incurrant.*

Sed ne quis, hanc potestatem solis Concilij competere, contendat, suadet ratio, ac praxis confirmat, eam etiam penes Summum Pontificem existere. Est ille pater familias, ad quem spectat cura totius domûs, Pastor universi gregis, & Caput visibile universæ Ecclesiæ, ad cujus proinde officium & auctoritatem spectat sollicitudo de universis domesticis Dei, de singulis Christi ovibus, de cunctis myllici ejus corporis membris.

Sanè ita hodie refrixit charitas, totque congregandis Concilij obstant impedimenta, ut peritura esset maxima Christianitatis pars, si eâ tantùm ratione auxilium esset expectandum. De sapientissimo igitur Ecclesiæ institutore certò credendum est, ipsum Vicario suo, cùm ei sponsam suam commisit, facultatem quoque largitum esse, cuncta peragendi, quæ ad securam ejus custodiam, ac defensionem essent necessaria.

Plurima sunt Pontificum hæc facultate utentium exempla; Clemens IV. è Gallia oriundus, pietate atque integritate maxime conspicuus, anno 1267. Decimam omnium reddituum Ecclesiasticorum S. Ludovico Francorum Regi ad expeditionem in terram sanctam sese accingenti ad triennium concessit, cùmque Capitula Ecclesiarum Cathedralium onus detrectarent, ea graviter increpuit, & excommunicationis, Beneficiorumque privationis interminatione in ordinem redegit. Vide Raynaldum ad an. 1267. num. 13. & 149. Urbanus IV. etiam natione Gallus antea, ut videre est apud eundem ad an. 1256. num. 11. non Capitula solum (ne quis suspicetur secundi tantùm Ordinis Clericos cogi solitos) Archiepiscopos Nemenses, Senonenses, & Bituricenses renitentes compulerat. Alia passim in eodem Raynaldi volumine legi possunt exempla, ex ipsorummet Pontificum litteris ab eo citatis educta.

Sed ea est hujusmodi subsidiorû, dum necessaria sunt, justitia, ut, qui se morosos in

ijis præstandis exhiberetur, non tam auctoritatis ad ea exigenda defectum in Summo Pontifice, quam abusus quosdam, aut nimiam in exigendo severitatem causari sint. Verum præterquam quod longè abessent hodie omnium illarum excusationum colores, cum Innocentius XI. suos thesauros exhauriri malit, quam extra Italiam Decimas imponere, & reliquos Episcopos ex eplo allicere, quam præcepto urgere; non continuè negāda esset Papæ potestas, ut *superius* eū Gerfonio notavimus, etiā si ejus usui nonnulli olim abusus admixti fuissent.

Unum duntaxat video super futurum Clero Gallicano, & alijs prætextum, si res eò perducerentur, ut Pontifex, consumptis suis redditibus, non posset Christianarum aliquarum Provinciarum adversus Infidelium impetus securitati consulere, nisi exacto ab alijs subsidio: nimirum non jam de recuperanda terra Sancta, sed de tuendo, vel restituito Principum secularium dominio agi. Quasi verò solius Paletinae causā olim petere sint Decimæ, ac non unicum sit Ecclesiæ corpus; aut ideo deferendi sint Christiani in fidei periculo constituti; quia si eis manus porrigatur, non nihil utilitatis illinc in Principes Christianos derivabitur. Nihilne Reges Franciæ perciperunt emolumentum ex compressis in partibus Tholosanis Albigenensibus, quā occasione Honorius III. Philippo Augusto partem etiam pecuniarum subsidio terræ Sanctæ destinatarum concesserat, ut videmus in ejus Epistola in *append. 2. Tom. 5. Duchesne relatā sub num. 10.*

Martini IV. Natione Gallum Philippo III. Francorum Regi Decimas ad triennium concessisse, ut bellum gereret contra Petrum Aragoniæ Regem, Siciliæ invasorem, testatur ejus litteræ ad Joannem Legatum datæ, ut Præsules ad solvendas Decimas cogeret, & citatæ ab Oderico Raynaldo ad an. 1283. *num. 35.* Nec dubitavit pios ille Pontifex, ut ostendunt litteræ ab eodem Historico citatæ *ibid. n. 41.* exactas à Clero pro instaurandis Syriæ rebus Decimas, olim decretas in Concilio Lugdunensi, ad defendendam Siciliam derivare. Narrat idem scriptor, & citatis ejusdem Pontificis libris probat *num. 10.* ipsum non solum à Gallis, sed ab alijs quoque Præsulibus opes in id conferri voluisse. Siculos similiter, tum Provinciæ, atque Arelatensis Archiepiscopatus Præsules Decimas Regi Carolo, ut hostem Regno eiecet, solvere; atque ad id à Legato adigi præcepisse. Hæc autem ab eo perperam gesta non fuisse, suadent virtutes & miracula, quibus claruisse, fertur apud Historicos. Honorius ejus successor, quas ille Decimas Philippo III. jam pro Aragoniæ armis comparandis attribuerat, Philippo IV. ad quadriennium permisit, ut narrat Raynaldus ad an. 1286. *num. 27.* Sed de his hæcenus, quæ in præxim redigere, utinam nunquam opus sit.

§. III.

Quocnam Summo Pontifici jus sit erga beneficia Ecclesiastica intra Galliam consistentia?

Hanc rem ita prosequitur Author præfa-

tus *cap. 12.* Nullū in re, inquiens, laudabilior foret Gallorum pro defensione libertatum Ecclesiæ Gallicanæ zelus, quam si antiquorum Canonum observantiam, circa Beneficiorum dispositionem factam testam servarent, nec Summum Pontificem cogerent suā supra Concilia, & eorum Canones, auctoritate uti.

Restiterunt quidem Galli dispensationi super regula, quæ secularia Beneficia Regularibus personis conferri præcipit, quando Summi Pontifices beneficia Galliarum Italiam, aut alterius Nationis viris, de Ecclesiæ benemeritis distribuēbant. At ubi ex Caroli VII. Francorum Regis Edicto anno 1431. dato non nisi indigenis (intellige sine Regis licentiā) ea largiri licuit, Commendarum usus in favorem secularium aded invaluit, ut quamvis antiqua Canonica disciplina Concordatis confirmata fuerit *tit. de Regiā ad Prælaturas nominatione faciendā. §. Voluntas.* Philippus Probus in *addit. ad Gloss. Pragmat. Sanction. tit. de collat. §. Cui rei. num. 17.* in hunc modum conqueratur. *Hodie tamen sit contrarium, aded quod in Gallia vix posset reperiri decimus Abbatum numerus professionis Regularis. Unde non immerito videmus omnes penè Domos Regulares ad nihilum in vita, & moribus, prout & rebus reduci, & caducitatem amplecti, Monachosque Mendicantium Ordinum fieri, & extra septa Monastica potius eos languescere, quam vivere. Quæ sit horum occasio, vel causa, dicitur ex eo, quod Commendataris aperta est superiorum porta, quibus his, & alijs de causis poterit claudijanus casti. Qui abusus ex eo tempore magis ac magis excrescit.*

Eaque fuit una ex causis, cur Concilium Tridentinum à Curia Franciæ non fuerit receptum. Primam enim reculationis rationem eam attulerunt Regina, & magnus Cancellarius Nuncio, Concilij receptionem urgenti. Quod Concilium Tridentinum veteret, Beneficia Regularia in Commendam tradere, cum Rex hujusmodi Commendis multos Primates viros sibi devinceret, quorum auxilio difficillimis illis temporibus indigebat. *Palla vicinus lish. Concil. Triad. lib. 24. cap. 11. num. 4.*

Aded non servantur in Gallia Canon 15. Synodi Nicænæ, 21. Antiochenæ, & 5. Chalcedonensis, ut in nulla Christiani orbis parte frequentius violentur, cum innumerae fiant Episcoporum translationes. Unde plurimorum in illa Ecclesiā malorum seminarium existit. Non enim tanto affectu Ecclesiæ, quam quis semel gubernandam suscepit, adhzret: non tam sedulo invigilat; non tam facile permansura opera aggreditur: libentius in Aula studia, quam in tuenda Ecclesiæ suæ jura propendet, qui Aulae beneficio ad pinguiorem se conscendere posse confidit: hoc ut assequatur, non solum magnatibus blanditur, sed obsequitur, etiam cum Ecclesiastici juris, & libertatis pæcturā: ambitione tenetur: hinc avaritiā, illinc prodigalitate peccatur: ac demum futuri, non animarum, sed honoris, & divitiarum loci expectatio ita tempus, & cogitationem abripit, ut obsequiis suscepti

suscepti regiminis officijs nihil reliquum sit; & proprium gregem non perpetui Pastoris animo curet, sed temporanei mercenarij more exlugere festinet.

25. Quot excidissent in Gallia e proprio gradu Episcopi, tum inferioris Ordinis Clerici, si Beneficiorum pluralitas eâ pœnâ multaretur, quam indixit Canon *decimus* Concilij Chalcedonenfis? Quæ regula si valeret, & vigeret, non tanta plerisque ambitio, vel avaritia inſeſceter ad Aulicorum officia, aliorumque, quorum ope Beneficia Beneficij accumulatuſe esse, ſperent. Non tantus eſſet Eccleſiaſticarum rationum neglectus.

26. Præcipua Eccleſiæ Gallicanæ libertatum pars olim in eo poſita eſt, ne Romanus Pontifex Beneficiorum diſpoſitionem ſibi aſſumeret. Verùm tum, cum de illa diſpoſitione Galli acerbius conquerebantur, Concilium ipſum Baſileenſe juſ illud Summi Pontificis agnovit, ei aliquorum Beneficiorum diſpoſitionem referens *ſeſſ. 31. Decreto de collatione Beneficiorum*, ubi ſic legitur. *Non tamen intendit prohibere hæc ſancta ſynodus hoc præſenti Decreto, quò minùs futuri Romani pontifices tempore Pontificatùs ſui modo honeſto, & convenienti, de uno Beneficio ad collationem, in qua fuerint decem Beneficia, & de duobus, ubi fuerint quinquaginta, & ultra diſponant Neque etiam collationes per præventionem fiendas intendit impedire.*

27. Quin etiam Univerſitas ſtudij Pariſienſis, euj tantoperè Curiam Romanam à conferendis Beneficij arcere contendebat; tamen Romani Pontificis circa illa poteſtatem ſæpe imploravit, nedum agnovit. Hic unus erat ex articulis Martino V. Eugenij Deceſſori portectis; *Item cum nonnulli Doctores, & Magiſtri inſcripſiſſent à Sanctitate veſtra gratias expectativas obtinuerint in primo & principali Rotulo dictæ Univerſitatis per ſanctitatem veſtram ſub data 4. Kalendas Februarij anno primo ſignato, quibus vigore earundem gratiarum de Beneficij Eccleſiaſticis minime proviſum extiit, dignetur Sanctitas veſtra eiſdem concedere, quòd dictis gratijs uti, & gaudere valeant, una cum gratijs in præſenti Rotulo per ſanctitatem veſtram, ut ſperamus, faciendis: ſalvis tamen perintegre articulis ſuperius expreſſis. Cui articulo Papa reſpondit; *Fiat pro omnibus, & quibus non eſt proviſum Datum Romæ anno 1424. 25. May, Pontificatùs præſati Domini noſtri Pape (Martini V.) anno ſeptimo. Reſertur in Hiſtoria Univerſitatis Pariſienſis tom. 5. circa prædictum annum 1424. Extant alia multa exempla ſimilia apud eundem Authorem.**

28. Verùm cum Concordata inter Leonem X. Papam, & Franciſcum I. Francia Regem inita, uſulque ſubſecutus contentioſibus hæc de re naſci ſolitum impoſuiſſe finem videantur, non eſt diutius immorandum, ſed expectandum, donec Deus eos, quibus beneficiorum proviſio incumbit, ad revocandam ex omni parte antiquam Canonicam diſciplinam circa rectam illorum diſpoſitionem moveat.

29. Si omnes collatores, aut Patroni præ oculis ſemper haberent, quàm ſtriſta ſit obligatio ea dignioribus conferendi, non autem

indignis, vel etiam minùs dignis propinquis, aut à quibus aliquod receptum eſt, vel recipiendum ſperatur officium, quàmque terribile futurum ſit ſupremi Patrifamilias iudicium adverſus eos, qui in conſtituendis in Domo Miniſtris & Officialibus, propria commoda, privatosque aſſectus magis attendunt, quàm ipſius gloriam, & cultùs decorem, aut animarum ſalutem, certè magis metuerent, ne non ſatis dignos, aptosque ſervos Domino ſuo eligerent, quàm gloria rentur de jure ſuo, aut illud indebitè ſibi vendicare contenderent.

Cæterùm non eſt, cur Galli Doctores Italicos accuſent quali numjùm extulerint Romani Pontificis circa diſpenſationem Beneficiorum poteſtatem, cum Doctores Gallia non minùs latè illam explicuerint. Petrus Rebuffus in *concordatis tit. de Mandatis Apoſt. ſ. Et ut obvietur. verb. Gravare. ſcripſit. Papa jure præventionis omnia jura poteſt conferre, cum totus mundus ſit Dioceſis Pape. cap. Cuncta per mundum. Et cap. Per principalem. 9. quaſt. 3. Unde non eſt mirum, ſi in ſua Dioceſi, & ſic per totum mundum conferre poſſit.*

CONCLUSIO.

Illis Summi Pontificis erga totius orbis Chriſtiani beneficia Eccleſiaſtica fundatur in jure *Divino*, eſtque illimitatum, niſi in quantum ejus uſus ex ſpecialibus concordatis fortè coarctatur, accipiſque moderationem ſuam ex regulis Cancellariæ Apoſtolicæ, ſalvâ ſemper plenitudine poteſtatis Pontificiæ.

Explicatur & probatur. Romani namque Pontificis in conferendis Beneficij Eccleſiaſticis auctoritas ſubſiſtit ex *indefinita* per Chriſtum ſibi conſeſſa auctoritate, habetque juſ illimitatum ſuper univerſis, cujuſcunque ſint conditionis & qualitatis, Eccleſiaſticis beneficijs, ut ea liberè conferre poſſit quibulvis perſonis idoneis. *Ex cap. Cuncta per mundum. q. 2. Cap. 2. De præbendis. in 6. & Clement. 1. Præſente. Neque libera hæc Summi Pontificis poteſtas Divinitus conſeſſa ligari potuit ex hoc, quòd Ordinarijs, alijsque Prælatiſ ſit conſeſſa facultas, conferendi certa beneficia Eccleſiaſtica, vel aliter ſuper ijs providendi; quia hæc conſeſſio non habet ſe *privative*, ſed ſolum *cumulative* ad illam Summi Pontificis auctoritatem. Imò Papa concedens Ordinarijs ejuſmodi facultatem, nullatenus potuit ſe *privare* poteſtate per ipſummet Chriſtum ſibi conſeſſa; juxta *Cap. Dndum. De præbendis. in 6. ubi decernitur in hæc verba: Nos igitur attendentes, quòd, eſſi memorato Epifcopo prædictam conſeſſimus poteſtatem, penes nos tamen nihilominus remanſit major.**

Ex quo redditur indubitatum, ſi Pontifex præveniat Ordinarium in alicujus beneficii collatione, hanc eſſe præferendâ collationi factæ per Ordinarium, niſi fortè iſta habeat

prærogativam seu prioritatis, seu etiam possessionis; juxta Cap. Si à sede. De præbend. in 6. & Clement. 1. §. Neuro. Vi lite pendente. cum cæteroqui merito habenda sit ratio per cit. Cap. Dudum. adducta, cui subnectitur: Propter quod nostra, qui eandem (imò majorem in collatione beneficiorum) occupavimus potestatem, potior esse debet conditio.

Soler equidem Summus Pontifex regulariter se non ingerere in collatione beneficiorum, quæ liberæ collationi (præsentationeque patroni præsupposita) institutioni Ordinariorum permittit; tamen vel Summus Pontifex derogare potest huic juri, suæque absolutæ auctoritate uti in conferendis beneficijs, vel etiam de facto sibi reservavit seu generaliter, seu specialiter, aut etiamnum potest reservate certa beneficia.

S. IV.

Corollarium.

Insertur; Quibus vijs ac modjs Ecclesia Gallicana ad onera beneficjs Ecclesiasticis imposta executanda, sibi adseriverit libertatem à se nunc præterita consuetam? Author præcit. tract. de libert. Eccles. Gallic. lib. 1. cap. 16. hanc rem ita describit. Ex omnibus malis, quæ dissidium inter Bonifacium VIII. & Philippum Pulchrum consecuta sunt, maximum, & aliorum quamplurimorum causa fuit schisma. Cum enim Clemens V. Philippi operâ ad Summum Pontificatum evectus fuisset, Sedem Avenione, sicut Regi promiserat, constituit anno 1305. ibique commorati sunt subseqentes Pontifices usque ad annum 1375. quo Gregorius XI. Sedem Avenione Romam retulit. Eo Romæ defuncto anno 1378. Cardinales, qui majori ex parte Galli erant, Bartholomæum Prignano in Apulia Episcopum elegerunt, qui Urbanus VI. appellatus est. Sed quia novus Pontifex se Cardinalem severum animæversorem, & reformatorem præbuit, eosque hac de causa infensos habuit, illi Anagninam primûm, deinde Fundos recesserunt, ubi Conventu facto, electionem Urbani VI. utpote gravi metu extortam, irritam declarantes, Robertum Cameracensem Episcopum, & Cardinalem renunciârunt Pontificem, qui Clemens VII. dici voluit. Hunc promovit, defenditque Ioannes Grangius, Gallicè laGrange, Cardinalis & Episcopus Ambianensis, Urbano inimicus, & gratiâ Caroli VI. Francorum Regis potentissimus. Romæ Urbanus hæsit, Clemens Avenione Sedem fixit. Hinc exortum est lugendum illud schisma, quod Ecclesiam miserè laceravit usque ad annum 1417. quo tempore Concilium Constantiense, abrogatâ de Pontificatu contententibus Dignitate, novum creavit Pontificem Odonem Columnam Cardinalem tituli S. Gregorij in Velabro, qui sibi Martini V. nomen inâdidit, quique solus postea legitimus Pontifex agnitus est.

Tempore autem illius schismatis cum uterque Pontifex ad tuendam suam dignitatem maximis sumptibus, & potentibus ami-

cis indigeret, gravia Beneficarijs onera imponebat, Beneficiorum collationem sibi reservabat, multaq; contra disciplinam antiquam comitebat. Quamobrem Galli, in quorum jam animis tempore Bonifacij VIII. avita erga Summos Pontifices observantia, aliquantum refrixerat, maximè autem Clerus tanti ponderis impatiens, & Universitas Studij Parisiensis, cujus tunc temporis magna erat non solum in Ecclesia, sed etiam in Republica auctoritas, quæque molestè ferebat, viis literatis Beneficia non conferri, de executiōe illo iugo cogitârunt, quare Regis, Senatûs Parisiensis, & Regni Primum opem implorârunt, ac promptam nacti sunt. Itaque sub Carolo VI. cum adhuc atate, ac deinde mente debilis esset, in medium adducta est libertas Ecclesiæ contra Pontificum exactiōnes, ac Beneficiorum reservationes, tanquam antiquis moribus, & Canonibus contrarias, ac sensim contra cætera omnia, quæ nimis gravia videbantur, in quo potentia secularis cum Clero consensit, eumque maxime juvit. Hinc Doctorum Parisiensium, sed multo magis Jurisconsultorum animos invasit studium quoddam libranda Pontificiæ auctoritatis, ne ultra positos sibi à Christo terminos in præjudicium Cleri, aut Regni produceretur. Deinde etiam ad Concilia Oecumenica examinanda, libertas illa protenta est.

Anno 1438. in Conventu, qui Ecclesiæ Gallicanæ nomine censerit voluit, Bituricis examinata, temperata, & sic accepta, ac in unum corpus redacta sunt præcipua Concilij Basileensis Decreta, exactiōibus, & Beneficiorum reservationibus obstantia, idque Pragmaticam sanctionem vocant, quam Carolus VII. confirmavit, & observari præcepit. Fuit aliquamdiu hæc Sanctio, seu Thesaurus, ac Promptuarium libertatum Ecclesiæ Gallicanæ. Quidquid contra ibi contenta tentabatur, Regis, aut Senatûs convellebatur auctoritate.

Verum Summi Pontifices Pragmaticam illam sanctionem abominati sunt tanquam juribus suis infestam, ac quasi schismatis factum tunc temporis editum, cum Concilium Basileense legitimum non esset, absente, ac etiam contradicente Eugenio IV. Papâ, & maximo Cardinalium, & Episcoporum numero, qui cum Summo Pontifice Florentiæ Concilium habebant (quò convocati fuerant etiam Patres Basileenses degentes) quorumque decreta, utpote à Capite cum pluribus membris derivata, Episcoporum Basileensium Decretis longè erant antepōnenda. Tandem Pontificum diligentia Pragmatica illa sanctio primûm à Ludovico XI. deinde à Francisco I. Regibus Franciæ fuit abrogata, ut testantur illorum Edicta.

Senatus quidem, & Universitas Studij Parisiensis, imò Clerus universus dissentimè illam propugnaverunt, sed tandem Romanis Pontificibus, Regibus Galliæ, ac usui cedere coacti sunt, quamvis, ut sæpe significârunt,

CONCLUSIO

35.

vidas
ultra
colica
VI

inviti. Nam adhuc anno 1636. cum in Comitibus Cleri Gallicani Procuratores, seu Promotores inter Acta Cleri paulo ante collecta, Concordata inter Leonem X. & Franciscum I. relata fuisse, atque inde tacitum Cleri consensum, & Concordatorum approbationem fortassis inferendam monuissent, Comitibus authenticè declararunt, instrumentum illud ad Ecclesiasticorum virorum commoditatem, non autem in majoris approbationis signum illic fuisse insertum. Itaque licet titulo 1. Concordatorum prædictorum referatur, ea fuisse Statuta loco dictæ Pragmaticæ Sanctionis, ac omnium Capitulorum in ea contentorum: tamen adhuc nonnulla retinentur, quæ Concordatis expressè contraria non sunt.

39. Cæterum Ecclesia Gallicana, quæ, ut se à Summorum Pontificem exactionibus, & Beneficiorum reservationibus liberam servaret, ad Potestates sæculares recurrit. Potestatis sæcularis facta est serva, & cum Romani Pontificis jurisdictionem molestè ac graviter tulit, suam, à laica ferè omninò absorptam ingemuit. Testantur enim Parliamentorum placita, Advocatorum libri, inò frequentes Cleri Gallicani querelæ, prætextu tuendarum libertatum Gallicanarum, & impediendorum abusuum, jurisdictionem Ecclesiasticam à sæculari esse ferè penitus extinctam.

40. Nec magna futuræ restitutionis spes affulget. Cum enim Summi Pontificis auctoritas in Gallia plenè vigeret, poterat Episcopis, aliisque Ordinibus Ecclesiasticis viris ad defendenda sua jura opem ferre. At nunc eam imminutà, etiam postulante Clero, aut potius restricto ejus potestatis usu, parùm efficaciæ auxilium à sancta Sede sperari potest, nisi Christianissimi Regis religio ad Majorum suorum exemplum, certò sibi persuadeat, maximam gloriæ suæ partem in liberanda, & protegenda Ecclesia esse positam, suamq; auctoritatem, sicut pro fide restauranda, sic pro restituenda Ecclesiæ libertate seridè impendat.

41. Sicut igitur Gallia ipsa exactionibus, & Beneficiorum reservationibus, quibus se à Pontificibus, vel ab eorum Officialibus premere conquirebatur, occasionem præbuerat, Pontifices Avenionem advocans, ut viciniore haberet, ac postmodum in schismate inter plures Pontifices Avenionensium partes amplectens; sic etiam ut se adversus illa onera contra Potestatem Ecclesiasticam tueretur ad laicam recurrens, ab ista in duriorè, ac miserabiliorem servitutem redacta est. Hoc utrumque testantur scriptores Gallicani. Genebradus Chron. lib. 4. in Clement. V. de translatione Sedis Pontificiæ, ista scripsit; Denique hæc Sedis Apostolicæ translatio valde servavit antiquam Ecclesiæ facièm. Nam præter inauditas dispensationes, & sanctorum Canonum enervationes, perijt illud Divinum jus, secularia secularibus, & regularia regularibus; maximè in Gallia, dum Pontifices hujus transmigrationis plusquam Babylonica (nam observantiam regularem, disciplinam Ecclesiasticam penè totam, jura denique condidit, corruptisque) Patriæ, & Principibus impiè

favere gessiant. En servitutis origo, en libertatis vindicandæ occasio.

Pragmaticam Sanctionem Judicibus sæcularibus ad opprimendam, & ferè extinguendam Jurisdictionem Ecclesiasticam, viam stravisse, docet Tractatus de Jurisdictione Ecclesiastica to. 1. cap. 9. Actorum Cleri, editionis 1673. exscriptus.

Non est tamen hic omittendum, Edmundum Richerium Doctorem ac Socium Sorbonicum in Libro de Ecclesiastica, & politica potestate num. 13. Gallicanarum libertatum originem appellationibus ab abusu tribuere; Hæc ratio procedendi Gallorum, inquit, de appellationibus loquens; originem præbuit Ecclesiæ Gallicanæ libertatibus, ut eas vulgò nominant, Quæ certè origo, si vera est, & plurimum est Ecclesiæ odiosa, nec multum antiqua.

~~~~~

DISQUISITIO VIII.

Quid possit Summus Pontifex circa Ecclesiam Gallicanam, ejusque specialia jura & libertates?

§. I.

MERITO hæc præmittenda venit descriptio Ecclesiæ Gallicanæ, de cujus præsentia libertate hæc agitur, quod ex sæpe facto Athore tractatus de libertat. Ecclesiæ Gallic. lib. 4. cap. 2. à n. 6. hæc exhibemus. Quamvis igitur Ecclesiæ nomen pro Clero frequentius usurpetur: tamen cum de libertatibus Gallicanis agitur, ea vox non solum Antistes, sed & Laicos complecti, maximè Regem, ejusque Officiales, à nonnullis dicitur; aded ut Ecclesiæ Gallicanæ significet fideles omnes in hoc Regno degentes, cum aliquo tamen ordine ad Religionem, ad quam referatur omnis Ecclesiæ apud Christianos: qua in resolum cavendum est, ne sub nominis æquivocatione fraus contegatur, quod reverà contigit, conqueritur Illustrissimus & doctissimus Franciscus Bosquetus Episcopus Montispellulani in ea ad Stephanum Balozium episc. quæ ante libros D. de Marca de concord. Sacrad. Imp. edita est. Incidit, inquit, in locum ejus scriptoris anonymi, qui ementio Gallicanæ libertatis propugnandæ titulo librum notà censoriam olim adustum, Regià sanctione proscriptum, ac perpetuis tenebris damnandum, in lucem esse ausus est: illo falsam thesim (scilicet Laicorum aequè ac Clericorum ceterum Ecclesiæ Gallicanæ componere, ejusque communi decreto publica ejus Ecclesiæ negotia decidi, & non Episcoporum jussu, ad quos propositionem de difficultibus negotiis, qua ad ipsorum vocationem spectant, tantum pertinere) & auctoritate amici nostri fulcire nititur. Quamvis fraudem scriptoris facillimè detegerem, & lusam ejus mentem in æquivoco, ut loquuntur Logici, cum libertatis, tum Ecclesiæ nomine amulverterem. Alia est enim significatio Ecclesiæ, quæ fideles omnes complectitur, ut & libertatis, quæ singulos